

Handledning

Våld i nära relation- ekonomiskt våld

Beslutat av:
Kristin Alm
Dokumentägare:
Reza Saleh Baars

Handledning

Infoklass: 1

Diarienummer: KFM10322-2025

Beslutsdatum: 2025-09-19

Ersätter beslut med dnr 21279-2023

Gäller från och med

2025-09-19

Ansvarig organisation:

Överskudsättningsavdelningen

1	SAMMANFATTNING	2
2	VAD ÄR VÅLD I NÄRA RELATION?	3
2.1	Ekonomiskt våld.....	3
2.2	Varför kan det vara svårt att lämna en destruktiv relation?	4
2.2.1	Vad händer när våldet blir vardag?	4
2.3	Våldsutsatthet och särskild sårbarhet.....	5
3	ATT UPPTÄCKA VÅLD	5
3.1	Vem kan ställa frågor om våld?	6
3.2	Varför bör vi ställa frågor om våld?	6
3.3	När kan vi ställa frågor om våld?	6
3.4	Hur ska vi ställa frågor om våld?	6
3.4.1	Säkerställ att du pratar enskilt	7
3.4.2	Lyssna aktivt	7
3.4.3	Förklara varför du ställer frågor	7
3.4.4	Ställ öppna frågor	7
3.4.5	Undvik att värdera.....	8
3.4.6	Anlita tolk vid behov	8
4	HÄNVISA VÅLDSUTSATTA TILL RÄTT STÖD	8
4.1	Kvinnofridslinjen.....	9
4.2	Stödlinjen för män.....	9
4.3	Kvinnojourer.....	9
4.4	Polisen	9
4.5	Brottsofferjouren	10
4.6	Stöd till våldsutövare.....	10
5	INFORMERA VID SKULDER PÅ GRUND AV EKONOMISKT VÅLD..	10
6	SKA KRONOFOGDEN POLISANMÄLA VÅLDSUTSATTHET?	11
7	BARN SOM UPPLEVER VÅLD.....	11
8	OM SKYDDADE PERSONUPPGIFTER	12
8.1	Att tänka på vid skyddade personuppgifter	12
9	DOKUMENTATION OCH TJÄNSTEANTECKNINGAR	13

Postadress

Box 1050
172 21 SUNDBYBERG

Besöksadress

Esplanaden 1
172 67 SUNDBYBERG

Telefon 0771-73 73 00

www.kronofogden.se
kontakt@kronofogden.se

1 Sammanfattning

Detta dokument är en handledning som tagits fram utifrån målen för Kronofogdens arbete med jämställdhetsintegrering¹. Den ger vägledning och stöd för hur vi som arbetar på Kronofogden kan och ska agera när vi möter personer som kan ha utsatts för våld i nära relation, inklusive ekonomiskt våld. I slutet av handledningen finns en checklista du kan ha som stöd, skriv gärna ut och spara den lättillgängligt.

Förebyggande verksamhet har tagit fram handledningen i samarbete med rättsavdelningen och jämställdhetssamordnarens referensgrupp. Inspiration har hämtats från andra myndigheters arbete inom samma område.

Handledningen innehåller verktyg för hur vi identifierar, agerar och dokumenterar när vi kommer i kontakt med personer utsatta för våld i nära relation. Stödet omfattar åtgärder mot olika former av våld, med särskild tonvikt på ekonomiskt våld. Orsaken är att ekonomiskt våld ligger närmast Kronofogdens verksamhet och vårt uppdrag att motverka överskuldsättning.

Våld i nära relation är ett stort och allvarligt samhällsproblem som medför psykiskt och fysiskt lidande och stora samhällskostnader². Ekonomiskt våld handlar om maktutövning och kontroll. Det kan för den som utsätts leda till överskuldsättning och skulder hos Kronofogden. Det begränsar även möjligheten att lämna en våldsam relation. Samhället har ett ansvar för att aktivt arbeta för att personer som upplever våld i nära relationer ska få stöd och skydd. Samtliga samhällsaktörer som kommer i kontakt med våld i nära relation måste bli bättre på att upptäcka våld³.

¹ Kronofogdens redovisning av regeringsuppdraget om inriktning för det fortsatta arbetet med jämställdhetsintegrering 2022–2025. Dnr 16455-2021.

² Skr 2016/17:10, sid 33

³ Skr 2016/17:10, sid 109

2 Vad är våld i nära relation?

Våld handlar om makt och kontroll. Begreppet våld i nära relation innefattar alla typer av våld mellan närstående. Våld kan finnas i olika relationer – mellan partner, släktingar och andra närstående. Personen som utsätts har ofta starka känslomässiga band till våldsutövaren.

Enligt Socialstyrelsens definition är våld och utsatthet i nära relationer ett mönster av handlingar som kan vara allt från subtila handlingar till grova brott. Mer konkret är det allt från att bli förlöjligad till att utsättas för våldtäkt eller allvarliga hot och dödligt våld. Det förekommer ofta kombinationer av fysiskt, sexuellt och psykiskt våld:

- Fysiskt våld – till exempel att den utsatta blir fasthållen, dragen i håret, slagen, knuffad eller sparkad.
- Sexuellt våld – till exempel våldtäkt eller andra påtvingade sexuella handlingar, alternativt sexuella handlingar som den utsatta inte vågar säga nej till.
- Psykiskt våld – till exempel direkta eller indirekta hot eller förlöjligande, samt våld eller hot om våld mot den utsatta eller ett husdjur.
- Social utsatthet – till exempel frihetsinskränkningar såsom isolering genom att den utsatta hindras från att träffa släkt och vänner eller delta i sociala aktiviteter.
- Materiellt våld – till exempel att personliga tillhörigheter slås sönder eller förstörs avsiktligt.

2.1 Ekonomiskt våld

Ekonomiskt våld handlar om maktutövning och kontroll, genom att bestämma över eller begränsa hens ekonomiska handlingsfrihet. Ekonomiskt våld kan delas upp i tre kategorier med olika innebörd, ekonomisk kontroll, ekonomisk exploatering och inkomstsabotage och dessa exemplifieras nedan. Det kan för den som drabbas leda till långvarig skuldsättning. Det begränsar även möjligheten att lämna en våldsam relation.

Exempel på ekonomiskt våld är att den ena parten

- skuldsätter den andra parten genom att förfälska hens namnteckning, skaffa åtkomst till personens Bank-id, e-post och mobiltelefon, eller genom att låna och ta krediter i den andra partens namn

- tvingar den andra parten att skuldsätta sig genom lån och krediter
- tvingar den andra parten att starta bolag
- kontrollerar hur den andra parten använder pengar
- gömmer undan gemensamma pengar
- tvingar den andra parten att medverka i ekonomisk brottslighet som penningtvättbrott och agera styrelsemålvakt.

2.2 Varför kan det vara svårt att lämna en destruktiv relation?

Den som utsätts för våld av en närstående, bryts ofta ner psykiskt. Isolering, låg självkänsla och motstridiga känslor av skuld, skam, medlidande, lojalitet och rädsla för förövaren gör det ofta mycket svårt att lämna relationen.

Hot om grövre våld kan hålla hen kvar. Rädslan ska tas på allvar, eftersom den våldsutsatta vet vad förövaren är kapabel till. Forskning visar också att riskerna för grövre våld och mord ökar då den våldsutsatta lämnar eller försöker lämna relationen.

Våldsutövaren kan använda barnen eller husdjur som ett sätt att kontrollera och fortsätta utöva våld. Vetskapen om det gör det svårare för den utsatta att lämna relationen. Att stanna kvar kan upplevas som säkrare då den våldsutsatta upplever sig få en viss kontroll över förövaren. Många gånger fortsätter även våldet efter att den utsatta har lämnat relationen.

Det är vanligt att den utsatta försöker lämna relationen ett antal gånger före det slutgiltiga uppbrottet. Uppbrottet består av flera faser. Det handlar om att klara av att bryta upp fysiskt, känslomässigt och bearbeta vad som hänt.

2.2.1 Vad händer när våldet blir vardag?

Det förekommer att våldsutsatta som stannar kvar i relationer som präglas av destruktivitet och våld förnekar det inför andra, och förtränger det för sig själv. Den våldsutsatta personen normaliserar för andra och sig själv. Denna process sker successivt över tid.

Begreppet normaliseringsprocessen är etablerad bland forskare och praktiker som möter våldsutsatta personer. Normaliseringsprocessen

förklarar hur personer som är våldsutsatta tolererar allt mer våld och att deras uppfattning om vad som är rätt och fel förskjuts. Begreppet förklarar hur vi människor normaliserar det vi vet är fel för att stå ut med att leva i en destruktiv relation.

Normaliseringsprocessen är viktig att känna till för att vi bättre ska förstå våldsutsatthet och veta vad vi kan lyssna efter i ett samtal där det kan finnas indikationer på att det förekommer våld i någon form.

2.3 Våldsutsatthet och särskild sårbarhet

Det finns vissa grupper av människor som är extra sårbara när det gäller utsatthet för våld. Det kan till exempel handla om personer med funktionsnedsättning, fysisk eller psykisk sjukdom, missbruk eller språkbegränsningar. Andra faktorer för sårbarhet kan vara en persons sexuella läggning eller ålder.

Exempel på sårbarhetsfaktorer är

- okunskap om de rättigheter man har
- missbruksproblem
- socialt och ekonomiskt beroende av närstående eller av samhället
- isolering och ensamhet
- beroende av andra eller våldsutövaren för att praktiskt klara vardagslivet.

3 Att upptäcka våld

Det är sällsynt att vi på Kronofogden möter personer som spontant berättar att de utsatts för våld. Många ser inte sig själva som våldsutsatta. Det kan även vara så att hen inte är medveten om att det som hen utsätts för kan vara brottsligt. Vi kan oftast inte lösa den situation som den våldsutsatta befinner sig i, men vi kan hänvisa till rätt stöd.

Våld går att upptäcka om vi är uppmärksamma på signaler och indikationer och då ställer frågor eller ber personen berätta. De som blir tillfrågade om våldsutsatthet uppskattar att få frågan även om de inte har någon egen upplevelse av våld. Detta visar erfarenheter från andra myndigheter som rutinmässigt ställer frågor om våld.

3.1 Vem kan ställa frågor om våld?

Vi som arbetar på Kronofogden och möter personer i det dagliga arbetet vid besök, förrättningar eller i telefonsamtal, kan ställa frågor om våld.

3.2 Varför bör vi ställa frågor om våld?

Genom att bli bättre på att upptäcka våld och agera på signaler om våld i nära relationer kan myndigheter bidra till att förhindra dödsfall, allvarliga skador och lidande.

Ekonomiskt våld kan leda till överskuldsättning. Vi ska genom vårt uppdrag motverka överskuldsättning och att uppmärksamma ekonomiskt våld kan mildra effekterna för den som utsätts.

3.3 När kan vi ställa frågor om våld?

Kronofogdens anställda ställer frågor först när det finns tecken på att hen har upplevt våld. Du bedömer själv om det är lämpligt och möjligt utifrån ert samtal att ställa frågor om våld. Frågor om våldsutsatthet ställs utifrån om du får en indikation på våld.

I vissa fall berättar kanske hen själv om sin situation i skrift eller muntligt vid kontakt. I andra fall uppvisar hen kanske vid kontakt spår av misshandel såsom sticksår, blåmärken eller tydliga skavsår på hals, ansikte eller armar etc. Det kan vara bra att känna till att i relationer där det förekommer fysiskt och psykiskt våld förekommer det ofta även ekonomiskt våld. Läs även avsnitt 2.2 och 2.3 för mer information på indikationer.

3.4 Hur ska vi ställa frågor om våld?

Vi kan ställa frågor i telefonsamtal eller i personliga möten. Börja med att ställa generella frågor. Utifrån de svar du får och hur du uppfattar situationen kan du ställa mer specifika frågor. Syftet med dessa frågor är att du ska skapa dig en bild av situationen och vid behov ställa relevanta följdfrågor. Ibland kan du behöva ställa frågor om våld vid mer än ett tillfälle. Relationer där det förekommer våld tenderar att ha bättre och sämre perioder, och det är troligare att hen vill berätta om sin situation under en sämre period.

Här följer några exempel på frågor och generella råd som kan vara bra när du ska ställa frågor om våld.

3.4.1 Säkerställ att du pratar enskilt

I regel bör du bara fråga om våld när du försäkrat dig om att ingen annan lyssnar på samtalet. Om samtalet sker per telefon behöver du säkerställa att hen har möjlighet att prata enskilt. Det kan förekomma att personer tvingas spela in sina samtal. Personer som utsätts för våld är ofta isolerade och övervakade av den våldsutövande parten.

Signaler på begränsad frihet kan vara att någon alltid har med en närstående på möten och vid telefonsamtal, och att den närstående sköter kontakterna.

3.4.2 Lyssna aktivt

Lyssna mycket noggrant på vad som sägs och låt hen berätta. Tänk på att inte alla har förståelse för eller kan sätta ord på sina erfarenheter av våld. Lyssna aktivt och var uppmärksam på vad hen berättar.

3.4.3 Förklara varför du ställer frågor

Ett sätt att skapa trygghet i samtalet är att förklara varför du ställer frågor om våld. Ett tryggt samtalsklimat underlättar för hen att berätta om sina erfarenheter. Förekomst av våld i nära relationer kan vara en omständighet som har betydelse för hens skuldsättning eller möjlighet att bli kvitt denna. Informera kunden utifrån den specifika situationen och hänvisa vidare för råd och stöd.

3.4.4 Ställ öppna frågor

När du frågar bör du använda öppna frågor. En öppen fråga har inte givna svarsalternativ, utan ger utrymme för hen att med egna ord berättar om sina upplevelser. Exempel: Hur skulle du själv beskriva din situation?

Slutna frågor kan vara användbara som uppföljande frågor när en person väl börjar berätta om sina erfarenheter.

Exempel:

1. Har du stöd av anhöriga i din situation?
2. Har du blivit utsatt för någon form av våld?
3. Har du barn hemma? Hur tror du att de upplever det som sker mellan dig och din partner?
4. Har dina barn hört, sett eller upplevt våld hemma?

Tänk på att inte ställa alltför direkta frågor. Många av de som har erfarenheter av våld kanske inte tänker på våldet som misshandel eller

övergrepp. Det gäller både den som utsatts och den som utsätter någon för våld.

Exempel på inledande frågor i samtalet kan vara:

1. Jag ser att du verkar nedstämd/ledsen/jag ser att du har skador. Stämmer det?
2. Vill du berätta vad som har hänt?
3. När jag lyssnar på dig uppfattar jag att du verkar orolig över någon i din närhet/din partner/din familj. Vill du berätta lite om det?

3.4.5 Undvik att värdera

Det är viktigt att inte ifrågasätta hens berättelse och att inte heller värdera den, vare sig positivt eller negativt. Undvik värderande omdömen om såväl våldsutövaren som den våldsutsatta, eftersom det ofta handlar om personer som står varandra nära.

3.4.6 Anlita tolk vid behov

Tänk på att möjligheten finns att anlita en tolk om språkstöd behövs för att genomföra samtalet eller mötet. I många fall är det olämpligt att använda någon nära anhörig eller nära vän som tolk, eftersom det kan vara svårt för hen att tala obehindrat. Huruvida tolk ska beställas bestäms utifrån varje enskilt fall och beslut förankras hos sektionschef. För vägledning angående tolk, sök på ordet tolk på Utsökt.

4 Hänvisa våldsutsatta till rätt stöd

I detta avsnitt hittar du flera aktörer som du kan hänvisa till beroende på vad hen berättar. I socialtjänstlagens (2001:453) första och andra kapitel framgår att det är kommunen, genom socialtjänsten, som har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver.

Socialtjänsten ska främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktivt deltagande i samhällslivet. Den som inte själv kan tillgodose sina behov, eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt, har rätt till insatser som beslutas av socialtjänsten.

Socialtjänsten har det yttersta ansvaret för att genomföra hot- och riskbedömningar när det gäller våld i nära relation och kan vid behov hänvisa vidare inom kommunen samt att de kan besluta om skyddat boende. Du kan alltid hänvisa till socialtjänsten, men var medveten om att många kan känna motstånd och du som handläggare får avgöra vilken/vilka hänvisningar som är lämpliga i det enskilda fallet.

4.1 Kvinnofridslinjen

Kvinnofridslinjen är en statlig nationell stödtelefon som bemannas av personer som har särskild kunskap om våld i nära relation.

Telefonnumret är 116 016. Informera att hen kan ringa anonymt, dygnet runt, och att det är gratis. Samtalet syns inte på telefonräkningen. Om hen behöver tolk finns möjlighet till det. Kvinnofridslinjen erbjuder även stöd till personer med hörselskada eller talsvårigheter via tjänsten texttelefoni. De hjälper alla våldsutsatta oavsett könsidentitet och könsuttryck även om telefonlinjens namn är Kvinnofridslinjen.

4.2 Stödlinjen för män

Stödlinjen för män riktar sig till personer från 18 år som utsatts för hot och våld i en nära relation. Stödlinjen för män är öppen alla dagar kl 07.00-21.00. Telefonnumret är 020-80 80 80. Samtalet är kostnadsfritt och du är anonym. Samtalet syns inte på telefonräkningen.

4.3 Kvinnojourer

Kvinnojourer ger stöd, hjälp och skydd åt utsatta kvinnor och barn. Hänvisa i första hand till följande hjälpinstanser som har kunskap om närmaste jour.

- kvinnofridslinjen.se
- polisen.se
- brottsofferjouren.se
- rikskriscentrum.se

4.4 Polisen

Du kan hänvisa till Polisen om personens berättelse tyder på att hen har blivit utsatt för ett brott. Telefonnummer är 114 14 eller 112 om det är ett pågående brott. Polisen har möjlighet att hänvisa hen vidare till en jourorganisation.

Om hen har skyddsbehov kan Polisen stödja med personskydd, kontaktförbud och fingerade personuppgifter. Polisen kan även hänvisa vidare till Skatteverket, som är de som handlägger ansökningar om sekretessmarkering och skyddad folkbokföring.

4.5 Brottsofferjouren

Du kan också hänvisa till Brottsofferjourenas riksförbund på telefonnummer 116 006. De erbjuder stöd och hjälp till alla brottsutsatta oavsett brott. Stödet kan innebära stödsamtal, information om rättsprocessen, stöd vid polisanmälan samt stöd i domstol.

Om hen berättar att en skada har uppkommit på grund av våldsutsatthet kan du hänvisa till sjukvården. Kontakt tas enklast på telefonnummer 1177 eller 112 om skadan är akut.

4.6 Stöd till våldsutövare

Du kan hänvisa till kommunens socialtjänst. De har, efter en lagändring som kom 2021, även ett ansvar att verka för att våldsutövare ska ändra sitt beteende. Om våldsutövaren identifierar sig som man, kan du även hänvisa till en mansjour om personen själv berättar att han utsätter eller har utsatt någon för övergrepp eller våld. Mansjourer finns samlade under riksorganisationen Rikskriscentrum.

Du kan även hänvisa dem till stödtelefonlinjen *Välj att sluta* på telefonnummer 020–555 666. Telefonlinjen riktar sig till dem som vill få hjälp att förändra ett kontrollerande eller våldsamt beteende.

5 Informera vid skulder på grund av ekonomiskt våld

Om personen berättar att skulderna beror på att hen är eller har blivit utsatt för ekonomiskt våld finns det viss information som är lämplig att förmedla.

Det kan vara ett brott att skuldsätta någon mot hens vilja, oavsett om personen är medveten om det eller inte. Berättar hen att skulderna har uppkommit genom hot och tvång kan du hänvisa till möjligheten att polisanmäla händelsen. Det är polis och åklagare som utreder om den enskilda händelsen har varit brottslig.

Om en person anser att ett krav är oriktigt kan du som handläggare informera om möjligheten att invända mot kravet. Du ska informera och ge råd utifrån den individuella skuldsituationen.

Du kan även hänvisa personen till Kronofogdens externwebb för information om ekonomiskt våld.

6 Ska Kronofogden polisanmäla våldsutsatthet?

Vi på Kronofogden kan upptäcka och identifiera att personer utsätts för våld på flera olika sätt. Du behöver därför göra en bedömning utifrån den enskilda händelsen. Om en person berättar om tidigare våldsutsatthet är det inte skäl för en polisanmälan, utan du kan då hänvisa personen att själv polisanmäla. Den enskilde medarbetaren som utsätts för, bevittnar eller på annat sätt uppmärksammar brottslig gärning har alltid möjlighet att själv anmäla brottet. Vid bedömning om Kronofogden bör göra en polisanmälan ska hänsyn inte tas till bevisfrågor. Anmälan ska endast göras om det inträffade kan vara brottsligt.

För vägledning gällande bedömning av polisanmälan och eventuellt upprättande av polisanmälan, se:

- Anvisning för polisanmälningar vid Kronofogdemyndigheten. KFM 19485-2020, *avsnitt 3.3 Brott med annan målsägande*
- Arbetsordning för Kronofogden. KFM 15441-2023 *avsnitt 5.3 Rättsavdelningen*
- Arbetsordning för Kronofogdemyndigheten – delegationsordning. KFM 18418-2023 *se avsnitt 3.1.3 Utsökningsförrättning (1981:981)*

7 Barn som upplever våld

Vi kan i samband med en förrättning, eller vid andra kontakter med barn, misstänka att barn far illa. Våldsutsatthet hos barn leder många gånger till psykisk och/eller fysisk ohälsa. Barn kan uppleva våld på flera olika sätt, exempelvis genom att bevittna våldshändelser men även genom att själv utsättas för våld⁴. Tänk på att vi i första hand ska beakta vad som bedöms vara barnets bästa.

Om du får en indikation på att barn upplever våld i hemmet kan du ställa nedanstående stödfrågor:

- Har du barn hemma, hur tror du att barnen upplever det som sker mellan dig och din partner?

⁴ Socialstyrelsen förklarar begreppet på sin webbsida Våld mot barn.

- Har dina barn hört, sett eller upplevt våld hemma?

Har vi misstankar om att barn far illa, ska vi göra en anmälan till socialtjänsten. För vägledning om hur du ska hantera och dokumentera om barn far illa, se riktlinje

- Riktlinje för säkerställande av barns rättigheter och bemötande av barn, KFM 23496-2020, avsnitt 5.7 Barn som far illa

8 Om skyddade personuppgifter

Skyddade personuppgifter är en samlingsrubrik som Skatteverket använder för skyddsåtgärderna sekretessmarkering, skyddad folkbokföring och fingerade personuppgifter. Åtgärderna är till för att skydda personer som är utsatta för ett konkret och allvarligt hot.

Det kan vara bra att känna till följande:

- En sekretessmarkering är en varningssignal om behovet av att göra en noggrann skadeprövning.
- När hotbilden mot en person är mycket stark kan personen få skyddad folkbokföring.
- Fingerade personuppgifter, det vill säga andra personuppgifter om sig själv än de verkliga, kan medges vid särskilt allvarligt hot. Det innebär att hen får använda nytt namn och nytt personnummer.

8.1 Att tänka på vid skyddade personuppgifter

När det gäller utsatthet för våld är gruppen med skyddade personuppgifter överrepresenterade. Individer i den här gruppen har ett extra skyddsvärde och därför krävs en särskild hantering av deras uppgifter. Om personen är utsatt för våld ska du säkerställa om personen har någon form av skyddade personuppgifter. Orsaken är att handlingar och uppgifter som finns hos oss oftast är offentliga. Om hen uttrycker skyddsbehov är det till polisen som hen ska vända sig. Hen kan även ansöka hos Skatteverket om sekretessmarkering eller skyddad folkbokföring. Läs mer under avsnitt 4.4 Polisen.

Om du får kännedom om att skyddade personuppgifter har läckt ut från myndighetens verksamhet ska kontakt omgående tas med säkerhetschefen och berörd enhetschef. Dessa ska sedan ta ställning till vilka åtgärder som ska vidtas.

När det gäller hantering och dokumentation av personer med skyddade personuppgifter finns detta reglerat i tillhörande handböcker, handledningar eller rutiner inom respektive kärnverksamhet.

Verkställighet – Handbok Utmätning KFM 7619-2022

Skuldsanering – Handbok KFM 22530-2022

Summarisk process – Handledning KFM 21910-2022

Konkurstillsyn – Handbok KFM 12918-2022 och användarmanualen till Kontiki.

9 Dokumentation och tjänsteanteckningar

Enligt Kronofogdens riktlinje för dokumentation (KFM 9507-2023) ska dokumentation ske omgående och fortlöpande i våra ärenden.

Dokumentationen ska vara tydlig och överskådlig, beslut ska vara välmotiverade och dokumenterade och språket ska vara enkelt, vårdat och begripligt. Endast externt vedertagna förkortningar ska användas. Namn ska skrivas med för- och efternamn. Dokumentationen ska vara saklig och opartisk. Värderande uttryck ska inte användas och endast relevanta uppgifter ska dokumenteras.

I riktlinjen för dokumentation på Kronofogden poängteras att dokumentationen inte ska återge handläggarens egen uppfattning av samtalet. Möter vi någon som är hotfull, otrevlig eller aggressiv, ska vi istället ange på vilket sätt personen är aggressiv, vad hen sa etc. Blir vi utsatta för hot ska vi skriva en incidentrapport om hotet (se incidentrapportering på Utsökt).

I Kronofogdens dagliga arbete är det vanligt att värdefull information, som kan ha betydelse för utgången i ärendet, lämnas muntligen till myndigheten. Utgångspunkten är att sådan information ska dokumenteras och att det även ska framgå varifrån uppgiften kommer.

Personer som drabbats av fysiskt eller psykiskt våld lever ibland under skyddad identitet. De har kanske med fara för eget liv brutit upp sin tillvaro och startat om sina liv på en annan ort med hopp om en ny framtid utan kontakt med våldsutövaren. Dessa personer har ett särskilt skyddsvärde.

Då våra beslut och tjänsteanteckningar kan begäras ut av parter i målet, och lämnas ut efter sekretessprövning, är det viktigt att tänka på att vi inte skriver och antecknar på ett sådant sätt att sekretessen för dessa personer kan riskera att röjas.

Utöver detta så är det viktigt att poängtera att du ska dokumentera viss information, som hen lämnar, eftersom det har koppling till Kronofogdens uppdrag. Det kan till exempel röra sig om ett ärende där en person har blivit utsatt för våld och som konsekvens av detta har blivit skuldsatt. I andra fall kanske personen har blivit utsatt för fysiskt våld, men inte har blivit skuldsatt eller att det på annat sätt inte har någon koppling till Kronofogdens uppdrag. Då kan vi istället hänvisa till socialtjänsten, Kvinnofridslinjen eller Stömlinjen för män, men detta behöver vi då inte dokumentera i en tjänsteanteckning.

När det gäller orosanmälan för barn ska det dokumenteras i verksamhetssystemet ELMA. Det kan även vara motiverat att du gör en tjänsteanteckning i INIT för att kunna följa ärendet. Det kan bli aktuellt om anteckningen behövs för beslut eller åtgärder, eller är av värde vid framtida kontakter och/eller förrättningar. Som handläggare bör du vara försiktig och återhållsam när det gäller dokumentation av så pass känsliga uppgifter.

Viktigt att tänka på

SÄKERT ATT PRATA

Säkerställ att hen befinner sig i en trygg miljö om mötet sker på distans.

LYSSNA

Låt hen berätta och lyssna noggrant på vad som kommer fram i samtalet.

BERÄTTA VARFÖR DU FRÅGAR

Förekomsten av våld i nära relation kan vara en omständighet som påverkar skuldsättning.

INDIKATION PÅ EKONOMISKT VÅLD

Var vaksam om personen nämner att den själv inte kontrollerar sin ekonomi eller om skuldsättning uppkommit genom hot och våld från närstående.

Frågor om du misstänker våld

- Vill du berätta vad som har hänt?
- Vill du berätta om din ekonomiska situation?
- Har du full insyn i hushållets ekonomi?
- Är det fler än du som har tillgång till ditt bankkonto, BankId, mobiltelefon eller e-post?
- Har du blivit utsatt för någon form av våld?
- Har du stöd av anhöriga i din situation?
- Har ni barn hemma? Hur tror du att de upplever det som sker mellan dig och din partner?
- Har dina barn hört, sett eller upplevt våld hemma?
- Jag ser att du verkar nedstämd/ledsen/jag ser att du har skador. Vill du berätta om det?
- När jag lyssnar på dig uppfattar jag det som att du verkar orolig över någon i din närhet/din partner/din familj. Vill du berätta lite om det?

Att göra om du misstänker våld

HÄNVISA

Kvinnofridslinjen kvinnofridslinjen.se eller ring 116 016

Stödlinjen för män stodlinjenforman.se eller ring 020-80 80 80.

Brottsofferjouren brottsofferjouren.se eller ring 116 006

Kronofogdens webbplats

ORO KRING BARN

Finns indikationer på att barn upplevt eller bevittnat våld? Gör en orosanmälan. Tänk på att beakta barnets bästa i enlighet med barnkonventionen.

SKYDDADE PERSONUPPGIFTER

Säkerställ om hen lever med skyddad identitet.

INFORMERA

Ge råd utifrån den individuella skuldsituationen. Informera att hen kan polisanmäla och invända till sökande om personen tycker att skulden är felaktig.

Efter avslutat samtal

PLANERING I ÄRENDET

Har något ändrats i din planering av ärendet utifrån en hotbild och eventuellt skyddsbehov?

DOKUMENTERA

Dokumentera endast information som hen lämnar och som har koppling till Kronofogdens uppdrag.

Dokumentera sakligt och opartiskt. Skriv inget om din enskilda upplevelse.

SKYDDADE PERSONUPPGIFTER

Skyddad identitet. Handlingar och uppgifter som finns hos oss oftast är offentliga. Anteckna på ett sådant sätt att sekretessen för personen i fråga inte kan riskera att röjas

ORO KRING BARN

Bedöm om orosanmälan till socialtjänsten ska göras. Diarieför då i ELMA.